

Generation 2.0
For Rights Equality & Diversity

Generation 2.0
for Rights,
Equality &
Diversity

**Έκθεση για τις
Διευθύνσεις
Ιθαγένειας του
Υπουργείου
Εσωτερικών**

Ιούλιος 2020

Περιεχόμενα

Σύντομη Παρουσίαση του Οργανισμού Generation 2.0 for Rights, Equality & Diversity	3
Εισαγωγή	5
I. Καταγραφή ζητημάτων	6
Καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των αιτημάτων	7
Υποστελέχωση υπηρεσιών	7
Συγκρότηση επιτροπών πολιτογράφησης	9
Καθυστέρηση στην εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου	10
Ζητήματα ενημέρωσης των ενδιαφερομένων και στατιστικά δεδομένα	10
Αιτήματα για επίσπευση	11
Ζητήματα αρχειοθέτησης	11
Λάθη στις ληξιαρχικές πράξεις γέννησης	12
II. Καλές πρακτικές διευθύνσεων ιθαγένειας	12
III. Διαμόρφωση κατάστασης ως αποτέλεσμα της εμφάνισης του κορονοϊού (Covid-19)	13
IV. Προτάσεις του Generation 2.0 RED	14
V. Επίλογος	15
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	17

Σύντομη παρουσίαση του Οργανισμού Generation 2.0 for Rights, Equality & Diversity

Το [Generation 2.0 for Rights, Equality & Diversity](#) (Generation 2.0 RED) ξεκίνησε ως πρωτοβουλία μιας ομάδας νέων με μεταναστευτικό υπόβαθρο το 2006. Τότε, λειτουργώντας ως άτυπη ομάδα αποκαλούμενη «Δεύτερη Γενιά», είχε ως αποστολή την εξασφάλιση του δικαιώματος στην ιθαγένεια της αόρατης γενιάς παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο, που γεννήθηκαν ή/και μεγάλωσαν στην Ελλάδα. Σήμερα, το Generation 2.0 RED είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που αποτελείται από μια διεπιστημονική ομάδα ανθρώπων διαφορετικών καταγωγών και μοιράζονται το κοινό όραμα ότι όλοι μας, ατομικά και συλλογικά, έχουμε το δικαίωμα σε ισότιμη και ενεργό συμμετοχή σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Η αποστολή του Generation 2.0 RED, υλοποιείται μέσα από μια ολιστική προσέγγιση, παρεμβαίνοντας στο ατομικό, κοινωνικό και θεσμικό επίπεδο, με δράση και έρευνα, και στόχο την ενδυνάμωση ατόμων και κοινοτήτων, την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας και της διαφορετικότητας και την καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων.

Από το 2008, το έτος ίδρυσής μας, έχουμε πραγματοποιήσει καμπάνιες που οδήγησαν στο δικαίωμα στην ελληνική ιθαγένεια για τη δεύτερη γενιά, έχουμε δημιουργήσει δωρεάν υπηρεσίες ένταξης και έχουμε οργανώσει εκδηλώσεις που προωθούν τα ανθρωπίνια δικαιώματα. Συμμετέχουμε και συνεργαζόμαστε με τα μεγαλύτερα δίκτυα ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Ελλάδας και της Ευρώπης, διεκδικώντας τα δικαιώματα των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων, ανεξαρτήτως καταγωγής, εθνικότητας, θρησκείας, φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ

[Διεκδίκηση Δικαιωμάτων](#)

Ως οργανισμός που διαμορφώθηκε από εκστρατείες για το δικαίωμα στην ιθαγένεια, η διεκδίκηση δικαιωμάτων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι όλων των δραστηριοτήτων μας. Το Generation 2.0 RED συμμετέχει και παρεμβαίνει στον δημόσιο λόγο για την ισότιμη συμμετοχή και την ένταξη σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Οι κύριες θεματικές προτεραιότητες είναι η μετανάστευση και η ιθαγένεια, η ίση μεταχείριση και η ίση πρόσβαση στα κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα και συμμετοχή στα κοινά. Οι δράσεις αφορούν σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης, ενημερωτικές συνεδρίες, θεσμική διαμεσολάβηση, το παρατηρητήριο για την ιθαγένεια, παρεμβάσεις σε περιπτώσεις παραβίασης δικαιωμάτων και διοικητικών αποτυχιών καθώς και διάφορες δημοσιεύσεις.

[Νομική Συμβουλευτική & Πολιτισμική Διαμεσολάβηση](#)

Η υπηρεσία απευθύνεται σε μετανάστες, πρόσφυγες και τη δεύτερη γενιά, σχετικά με τα νομιμοποιητικά τους έγγραφα στην Ελλάδα. Μέσα από ατομικές συνεδρίες, οι δικαιούχοι ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους και το αν έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση για άδεια παραμονής ή ιθαγένεια.

[Εργασιακή Συμβουλευτική](#)

Η υπηρεσία απευθύνεται σε μετανάστες, πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και τη δεύτερη γενιά. Μέσα από ένα δομημένο πρόγραμμα που περιλαμβάνει ατομικές συμβουλευτικές συνεδρίες, εργαστήρια και σεμινάρια ανάπτυξης δεξιοτήτων, οι δικαιούχοι ενδυναμώνονται ώστε να ενταχθούν με επιτυχία στην ελληνική αγορά εργασίας. Το πρόγραμμα της εργασιακής συμβουλευτικής διαθέτει επίσης το δίκτυο "[Diversity in the Workplace](#)", αποτελούμενο από εταιρείες και οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα που υποστηρίζουν τη διαφορετικότητα και προσφέρουν πολλαπλές ευκαιρίες, όπως κατάρτιση σε δεξιότητες σε άτομα που ολοκληρώνουν την υπηρεσία.

[Μη Τυπική Εκπαίδευση](#)

Μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας για όσους επιθυμούν να βελτιώσουν την καθημερινή τους επικοινωνία και για όσους επιθυμούν να δώσουν εξετάσεις πιστοποίησης για την κατάρτισή τους στα Ελληνικά και μαθήματα προετοιμασίας για τη συνέντευξη πολιτογράφησης. Η υπηρεσία απευθύνεται σε ενήλικες χρησιμοποιώντας κατάλληλες μεθόδους και εργαλεία διδασκαλίας. Παράλληλα, υλοποιούνται εκπαιδευτικά προγράμματα και εργαλεία που προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και το σεβασμό της διαφορετικότητας, με το επιδαπέδιο παιχνίδι «The Diversity Volcano-Το Ηφαίστειο της Διαφορετικότητας».

[Αντιπροσωπευτικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεκμηρίωσης \(ΑΣΕΤ\)](#)

Με πρωτοβουλία του Generation 2.0 RED δημιουργήθηκε το Αντιπροσωπευτικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεκμηρίωσης (ΑΣΕΤ) για να ανταποκριθεί στις σημερινές προκλήσεις στη μετανάστευση και την ένταξη. Ως όργανο εξειδικευμένης διεκδίκησης δικαιωμάτων το ΑΣΕΤ στοχεύει πρώτον, να αναδείξει τα προβλήματα στο μεταναστευτικό χώρο και δεύτερον μέσω της μελέτης, έρευνας και τεκμηρίωσης να παρέμβει ανάλογα ως προς την επίλυσή τους. Απαρτίζεται από εκπροσώπους μεταναστευτικών κοινοτήτων που δρουν στην Ελλάδα με χρόνια εμπειρία και ενασχόληση με κοινωνικοπολιτικές δραστηριότητες. Παράλληλα συμμετέχουν επιστήμονες και εμπειρογνώμονες με πείρα και εξειδίκευση στο μεταναστευτικό χώρο καθώς και στο χώρο της προάσπισης και διεκδίκησης δικαιωμάτων.

[Manolada Watch](#)

Το Manolada Watch αποτελεί μια πρωτοβουλία του οργανισμού για την παρακολούθηση των συνθηκών εργασίας και διαβίωσης των μεταναστών εργατών γης στη Μανωλάδα Ηλείας. Από το 2017 μέσα από το πρόγραμμα «Ενίσχυση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη για τους μετανάστες εργάτες γης» με στόχο την ενδυνάμωση των μεταναστών εργατών γης στην περιοχή της Μανωλάδας για την ουσιαστικότερη πρόσβασή τους σε βασικές νομικές υπηρεσίες, συλλέξαμε πολλά στοιχεία και ανάλογη εμπειρία. Την εμπειρία αυτή αποφασίσαμε να τη μοιραστούμε δημόσια, ώστε να συμβάλλουμε στην ενημέρωση και στην ευαισθητοποίηση της ελληνικής κοινωνίας και των αρμόδιων φορέων για την περίπτωση της Μανωλάδας.

Εισαγωγή

Ως οργανισμός παρακολουθούμε ενεργά τα ζητήματα ιθαγένειας ήδη από το 2006: την ψήφιση του νόμου 3838/2010, την κοινωνική αδικία που προκλήθηκε από την [απόφαση 460 του Συμβουλίου της Επικρατείας](#) που έκρινε αντισυνταγματικές δύο από τις καινοτομίες¹ που έφερε ο νόμος 3838/10, τη ψήφιση του νόμου 4332/2015 που έδωσε τελικά [το δικαίωμα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας στα παιδιά των μεταναστών](#) που γεννήθηκαν ή/και μεγάλωσαν στην Ελλάδα. Από την νομική κατοχύρωση της ιθαγένειας, το Generation 2.0 RED συνεχίζει να παρακολουθεί την εφαρμογή της νομοθεσίας. Στο πλαίσιο αυτό, βρισκόμαστε σε τακτική επικοινωνία με τις Διευθύνσεις Ιθαγένειας (ΔΙ) του Υπουργείου Εσωτερικών, καταγράφοντας τις δυσκολίες που παρατηρούνται στη διαδικασία απόδοσης ελληνικής ιθαγένειας για τη δεύτερη γενιά, καθώς και την πολιτογράφηση αλλογενών, οι οποίες προκύπτουν είτε από γραφειοκρατικές δυσκολίες είτε από νομοθετικά κενά.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί μια πρωτοβουλία του Generation 2.0 RED και προέκυψε από συζητήσεις βάσει κοινού ανοιχτού ερωτηματολογίου με τους προϊσταμένους των ΔΙ² στην περιοχή της Αττικής (ΔΙ Αθηνών, ΔΙ Κεντρικού Τομέα και Δυτικής Αττικής, ΔΙ Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής και ΔΙ Νοτίου Τομέα, Πειραιώς και Νήσων) από τον Νοέμβριο 2019 έως τον Ιούλιο 2020, την τηλεφωνική επικοινωνία που πραγματοποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα με όλες τις ΔΙ, τα στοιχεία που μας διατέθηκαν καθώς και την παραβολή της δικής μας εμπειρίας στο πεδίο μέσω της [νομικής συμβουλευτικής](#) που παρέχουμε καθημερινά σχετικά με τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις για την απόκτηση ιθαγένειας. Αποτέλεσμα της παρακολούθησης και καταγραφής της λειτουργίας των ΔΙ είναι η συγκέντρωση και η παρουσίαση πληροφοριών σχετικά με τα πιο σημαντικά χρόνια ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι ΔΙ στην παρούσα έκθεση. Στόχος μας είναι η πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση όλων των ενδιαφερομένων αλλά ειδικότερα η ενημέρωση των αρμόδιων φορέων.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται συγκεκριμένα ζητήματα της διοικητικής λειτουργίας, όπως η στελέχωση, οι ρυθμοί διεκπεραίωσης των αιτημάτων, η συγκρότηση των επιτροπών πολιτογράφησης, η πληροφόρηση και η ενημέρωση των ενδιαφερόμενων, οι καθυστερήσεις έκδοσης των αναγκαίων υπουργικών αποφάσεων επί σειράς θεμάτων και η έλλειψη στατιστικών δεδομένων. Στο δεύτερο κεφάλαιο αποτυπώνονται ορισμένες καλές πρακτικές που έχουν εφαρμόσει οι ΔΙ προκειμένου να βελτιώσουν τις διοικητικές δυσλειτουργίες που έχουν προκύψει. Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται μια σύντομη αναφορά της κατάστασης όπως αυτή διαμορφώθηκε ως αποτέλεσμα της εμφάνισης του κορονοϊού (Covid-19). Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο,

¹ Πρώτη καινοτομία ήταν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές τοπικής αυτοδιοίκησης, για ορισμένες κατηγορίες νομίμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και για τους ομογενείς. Δεύτερη καινοτομία ήταν η καθιέρωση ειδικών διαδικασιών κτήσης της Ελληνικής Ιθαγένειας για τα παιδιά των μεταναστών (Δεύτερη Γενιά), είτε από την γέννησή τους εάν οι γονείς τους διέμεναν μόνιμα και νόμιμα στη χώρα επί τουλάχιστον πέντε συνεχόμενα έτη, είτε κατόπιν επιτυχούς ολοκλήρωσης της παρακολούθησης έξι τουλάχιστον τάξεων της ελληνικής εκπαίδευσης.

² Οι ΔΙ αποτελούνται από τα εξής τμήματα: Τμήμα Ιθαγένειας, Τμήμα Πολιτογράφησης και Τμήμα Γραμματείας

διατυπώνονται παρατηρήσεις και προτάσεις προς το Υπουργείο Εσωτερικών επί των ζητημάτων που αποτυπώνονται στην έκθεση, για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης στις ΔΙ.

Στο τέλος της έκθεσης σε ειδικό παράρτημα, παρουσιάζονται τα αριθμητικά δεδομένα που απεικονίζουν τους σημερινούς ρυθμούς διεκπεραίωσης των αιτημάτων και προκύπτουν από τις πληροφορίες που μας διέθεσαν οι κατά τόπους προϊστάμενοι των ΔΙ. Με αυτό τον τρόπο θέλαμε να καλύψουμε, όσο γίνεται, το κενό πληροφόρησης που έχει προκύψει από τη μη επικαιροποίηση των στατιστικών δεδομένων του συστήματος απόδοσης της ελληνικής ιθαγένειας και του συστήματος πολιτογράφησης από την Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών.

I. Καταγραφή ζητημάτων

Τα ζητήματα της ιθαγένειας ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών. Το 2017 συστάθηκε η Ειδική Γραμματεία Ιθαγένειας με αποστολή τον σχεδιασμό και την εφαρμογή δημόσιων πολιτικών για θέματα που αφορούν στην κτήση και την απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας, η οποία αναβαθμίστηκε σε Γενική Γραμματεία Ιθαγένειας τον Ιούλιο του 2019.

Στη διαμόρφωση της σημερινής κατάστασης συνέβαλαν ορισμένες διοικητικές αλλαγές, η τελευταία από τις οποίες πραγματοποιήθηκε στις αρχές του 2019. Συγκεκριμένα, ενώ μέχρι τότε οι ΔΙ υπάγονταν στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση, από την 1η Ιανουαρίου 2019 άρχισαν να υπάγονται πλέον στο Υπουργείο Εσωτερικών ως περιφερειακές του υπηρεσίες, υπαγόμενες στον Γενικό Γραμματέα Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών. Το γεγονός αυτό στοίχισε την απώλεια υπαλλήλων σε ολόκληρη την επικράτεια. Δημιούργησε, επίσης διοικητικά προβλήματα όπως αυτό στα Μητρώα Αρρένων, τα οποία συνέχισαν να υπάγονται στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, δημιουργώντας έτσι μια επιπλέον γραφειοκρατική διαδικασία μεταβίβασης φακέλων των αρρένων πολιτών. Άρρενες πολίτες που έχουν λάβει την ελληνική ιθαγένεια **αδυνατούν να κάνουν εγγραφή στα μητρώα αρρένων**, η οποία αποτελεί ένα απαραίτητο βήμα για την έκδοση απόφασης δημοτολόγησης και συνεπώς για την έκδοση ελληνικής αστυνομικής ταυτότητας. Οι καθυστερήσεις σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση της **Ομοσπονδίας Συλλόγων Εργαζομένων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων Ελλάδας (ΟΣΕΑΔΕ)** οφείλονται σε δύο λόγους. Πρώτον, δεν έχει προβλεφθεί η απαραίτητη διασύνδεση του πληροφοριακού συστήματος προκειμένου να προχωρήσουν με τη διεκπεραίωση των αιτήσεων. Δεύτερον, μετά τη μεταφορά των υπαλλήλων στις υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, τα Μητρώα Αρρένων έχουν μείνει με ελάχιστο προσωπικό, το οποίο καλείται να αντιμετωπίσει έναν μεγάλο όγκο δουλειάς αφού οι αιτήσεις των πολιτογραφηθέντων αποτελούν μόνο ένα μέρος των αρμοδιοτήτων τους. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που μας διατέθηκαν, δεν υπάρχουν εκκρεμότητες ως προς την εγγραφή των αρρένων στα μητρώα για το χρονικό διάστημα από το 2019 μέχρι τον Μάρτιο του 2020, ωστόσο η απαραίτητη διασύνδεση του πληροφοριακού συστήματος με τα τμήματα των Μητρώων Αρρένων δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα παρά τις **σχετικές ενέργειες** που έχουν γίνει προς την επίλυσή του.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, στη συνέχεια θα επιχειρήσουμε να πραγματοποιήσουμε μια συνολική παρουσίαση της σημερινής κατάστασης στις ΔΙ με αναφορά σε συγκεκριμένα ζητήματα,

όπως η στελέχωση, οι ρυθμοί διεκπεραίωσης των αιτημάτων, η συγκρότηση των επιτροπών πολιτογράφησης, η ενημέρωση των ενδιαφερόμενων, οι καθυστερήσεις έκδοσης των αναγκαίων υπουργικών αποφάσεων επί σειράς θεμάτων και η έλλειψη στατιστικών δεδομένων.

- **Καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των αιτημάτων**

Παρά την ύπαρξη επαρκούς νομικού πλαισίου, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα και η διεκπεραίωση των αιτημάτων προχωρά εν μέσω μεγάλων καθυστερήσεων, τόσο στην απόδοση ιθαγένειας στη **δεύτερη γενιά** όσο και στην διαδικασία **πολιτογράφησης αλλογενών**. Οι προβλεπόμενες από τον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας προθεσμίες για την απόδοση ελληνικής ιθαγένειας δεν εφαρμόζονται επί της ουσίας. Στη δεύτερη γενιά ενώ θεωρητικά προβλέπονται 6 μήνες για τους ανήλικους και 1 έτος για τους ενήλικες σε ορισμένες περιπτώσεις η αναμονή για την έκδοση της απόφασης φτάνει τα 4 χρόνια από την κατάθεση του αιτήματος. Αντίστοιχα δεν τηρούνται ούτε τα χρονικά πλαίσια στην πολιτογράφηση όπως ορίζονται στο άρθρο 31 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (1 έτος) και οι συνεντεύξεις πολιτογράφησης σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα διενεργούνται έως και 5 χρόνια μετά την υποβολή του αιτήματος. Είναι προφανές ότι οι παραπάνω καθυστερήσεις, αποτελούν δυσανάλογες αποκλίσεις από τους προβλεπόμενους χρόνους στον νόμο και συνιστούν φαινόμενα κακοδιοίκησης.

Οι ακραίες σε αρκετές περιπτώσεις καθυστερήσεις οφείλονται στους εξής λόγους:

- **Υποστελέχωση υπηρεσιών**

Ένα βασικό ζήτημα που αντιμετωπίζουν οι ΔΙ είναι η υποστελέχωση των υπηρεσιών, ένα πρόβλημα που γνωρίζαμε αλλά και διαπιστώσαμε κατά την παρουσία μας. Ο αριθμός των υπαλλήλων σε ορισμένες περιπτώσεις δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ΔΙ. Μάλιστα, κατά την τελευταία μας συνάντηση με τον Γενικό Γραμματέα Ιθαγένειας, Αθανάσιο Μπαλέρμπα, ενημερωθήκαμε ότι και ο ίδιος είχε ήδη διαπιστώσει το πρόβλημα κατόπιν προσωπικής του παρουσίας στις ΔΙ.

Λόγω της έλλειψης επαρκούς προσωπικού, οι υπάλληλοι καλούνται να διεκπεραιώσουν όγκο δουλειάς που θα έπρεπε κανονικά να φέρουν εις πέρας περισσότερα άτομα. Αυτό, επηρεάζει σημαντικά την ομαλή λειτουργία των ΔΙ και τους ρυθμούς διεκπεραίωσης των αιτημάτων απόδοσης της ελληνικής ιθαγένειας με αποτέλεσμα να υπάρχουν σοβαρές καθυστερήσεις στην απόκτηση ιθαγένειας μέσω της πολιτογράφησης και της διαδικασίας για την δεύτερη γενιά.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ΔΙ Αθηνών, η οποία λειτουργεί με τον μικρότερο αριθμό προσωπικού σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ΔΙ της Αττικής. Κατά την τελευταία μας επίσκεψη τον Νοέμβριο του 2019, όπως ενημερωθήκαμε από τον προϊστάμενο της διεύθυνσης, το Τμήμα Ιθαγένειας λειτουργεί πλέον μόνο με τρεις υπαλλήλους, ενώ λειτουργούσε με οκτώ, το Τμήμα Πολιτογράφησης με πέντε και το Τμήμα Γραμματείας με τρεις. Σε τελευταία μας μάλιστα τηλεφωνική επικοινωνία τον Φεβρουάριο του 2020 πληροφορηθήκαμε ότι θα φύγει άλλο ένα άτομο από το Τμήμα Ιθαγένειας. Συνολικά, δηλαδή, ολόκληρη η διεύθυνση αποτελείται από έντεκα υπαλλήλους σε αντίθεση με τις υπόλοιπες ΔΙ της Αττικής οι οποίες αποτελούνται από δεκαοκτώ υπαλλήλους.

Η υποστελέχωση οφείλεται και στο γεγονός ότι το ίδιο το προσωπικό της υπηρεσίας επιλέγει να μεταταχθεί σε άλλη δημόσια υπηρεσία. Αυτό, κυρίως επειδή, πέρα από τον τεράστιο όγκο δουλειάς που έχει να διαχειριστεί δουλεύει και σε ακατάλληλες κτιριακές υποδομές για τη φύση της δουλειάς, κάτι που διαπιστώσαμε κατά τη διάρκεια της επίσκεψής μας. Προσέξαμε επίσης ότι υπάρχει ζήτημα επάρκειας χώρου και τα αρχεία της υπηρεσίας στοιβάζονται στους διαδρόμους.

Τέλος, σχετικά με τις περιπτώσεις ΔΙ που παρά τον αρκετά υψηλό αριθμό υπαλλήλων παρουσιάζουν σημαντική καθυστέρηση στη διεκπεραίωση των αιτημάτων, ας αναφερθούμε στην περίπτωση της ΔΙ Θεσσαλονίκης. Η συγκεκριμένη διεύθυνση αν και δεν αφορά τις ΔΙ της Αττικής που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση, αξίζει να σημειωθεί, διότι μας απασχόλησε αρκετά στο παρελθόν. Ενώ σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών φάνηκε να είναι η πιο πολυπληθής σε αριθμό υπαλλήλων, στη διεκπεραίωση των αιτημάτων για ιθαγένεια δεύτερης γενιάς βρισκόταν πολύ πίσω σε σύγκριση με άλλες ΔΙ που διέθεταν λιγότερο προσωπικό και λάμβαναν μεγαλύτερο αριθμό αιτήσεων. Μετά από πρόσφατη τηλεφωνική επικοινωνία με τον προϊστάμενο της εν λόγω Διεύθυνσης και μετά απο τις απαραίτητες διευκρινίσεις που αφορούν το υφιστάμενο οργανόγραμμα λειτουργίας της υπηρεσίας, οι απασχολούμενοι υπάλληλοι οι οποίοι επεξεργάζονται τα αιτήματα για ιθαγένεια δεύτερης γενιάς, είναι 4 υπάλληλοι του Τμήματος Πολιτογράφησης σε συνολικό αριθμό 27 υπαλλήλων της ΔΙ³.

³ Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που τέθηκαν στη διάθεσή μας και αφορούν την εξέταση αιτημάτων της προαναφερόμενης κατηγορίας, την δεδομένη χρονική στιγμή η ΔΙ βρίσκεται στη διασπορά του Α' τριμήνου του 2017.

➤ Συγκρότηση Επιτροπών Πολιτογράφησης

Αρμοδιότητα των επιτροπών πολιτογράφησης είναι η διενέργεια συνεντεύξεων για τη διαπίστωση της συνδρομής των ουσιαστικών προϋποθέσεων πολιτογράφησης στο πρόσωπο που αιτείται την ελληνική ιθαγένεια, όπως την επαρκή γνώση της Ελληνικής γλώσσας, την ομαλή ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή και την ενεργή και ουσιαστική συμμετοχή στην πολιτική ζωή της χώρας. Όσον αφορά στη σύνθεσή τους, αποτελούνται από τον Προϊστάμενο της ΔΙ, τον Προϊστάμενο του Τμήματος Ιθαγένειας ή Πολιτογράφησης της ΔΙ, έναν καθηγητή πανεπιστημίου, ένα στέλεχος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και έναν εμπειρογνώμονα σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ προβλέπεται ότι η θητεία τους είναι διετής. Προκειμένου να συγκροτηθούν οι επιτροπές πολιτογράφησης πρέπει να συγκεντρωθούν τουλάχιστον τρία μέλη σε κάθε επιτροπή. Σε διαφορετική περίπτωση δε συνεδριάζουν.

Ένα ζήτημα που επηρεάζει άμεσα τη διαδικασία της πολιτογράφησης είναι η δυσκολία συγκρότησης των επιτροπών. Σύμφωνα με τους προϊσταμένους των ΔΙ, το πρόβλημα οφείλεται σε δύο παράγοντες. Αρχικά, οφείλεται στο γεγονός ότι τα μέλη των επιτροπών, αν και προβλέπεται η αμοιβή τους από το νόμο⁴, δεν είναι αμειβόμενα λόγω έλλειψης της Υπουργικής Απόφασης που θα προσδιορίζει την αμοιβή, και έτσι δεν έχουν κάποιο σοβαρό κίνητρο να εμφανιστούν. Δεύτερον, επειδή έχουν και άλλες κύριες επαγγελματικές υποχρεώσεις. Η μεγαλύτερη μάλιστα δυσκολία παρουσίας στις επιτροπές παρατηρείται στους δικηγόρους, σύμφωνα με τον προϊστάμενο της ΔΙ Νοτίου Τομέα, Πειραιώς και Νήσων.

Επίσης, ενώ στη διαδικασία της συνέντευξης οι ΔΙ λειτουργούν με δύο επιτροπές, την επιτροπή Α και την επιτροπή Β, στις περισσότερες περιπτώσεις διαπιστώθηκε ότι οι ΔΙ λειτουργούν με μία μόνο επιτροπή είτε επειδή η άλλη αδυνατεί να συγκροτηθεί είτε η θητεία της μίας εκ των δύο έχει λήξει βάσει νόμου, είτε λειτουργούν με δύο επιτροπές αλλά οι συνεδριάσεις της μίας εκ των δύο δεν είναι τακτικές.

Συγκεκριμένα, η ΔΙ Αθηνών λειτουργεί με μία μόνο επιτροπή, καθώς η επιτροπή Β σταμάτησε να λειτουργεί στις 15 Νοεμβρίου βάσει νόμου γιατί ήταν μόνο για δύο χρόνια.

Η ΔΙ Νοτίου Τομέα, Πειραιώς και Νήσων λειτουργεί με μία επιτροπή, η οποία συνεδριάζει μέχρι και δύο φορές την εβδομάδα και εξετάζει περίπου 20 άτομα την εβδομάδα και 80 συνολικά το μήνα.

Στη ΔΙ Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής λειτουργεί η επιτροπή Α με πρόεδρο την προϊσταμένη της διεύθυνσης, η οποία συνεδριάζει μία και σε κάποιες περιπτώσεις δύο φορές την εβδομάδα και εξετάζει μέχρι 10 άτομα την εβδομάδα, ενώ η επιτροπή Β με πρόεδρο την Διευθύντρια της Διεύθυνσης Αλλοδαπών & Μετανάστευσης Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής συνεδριάζει μια φορά το μήνα και κάποιες φορές και καμία.

⁴ Σύμφωνα με το Άρθρο 12 παρ. 5 του Ν.3284/2004

- **Καθυστέρηση στην εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου**

Ένα σημαντικό θέμα που επισημάνθηκε από τους προϊσταμένους των ΔΙ είναι η καθυστέρηση έκδοσης των αναγκαίων υπουργικών αποφάσεων έπειτα από την ψήφιση του εκάστοτε νόμου, για την εξειδίκευση των διατάξεων του και τη ρύθμιση επιμέρους ζητημάτων. Αυτό επί της ουσίας δημιουργεί ένα νομικό κενό, που κωλύει και καθυστερεί επιπλέον το έργο της δημόσιας διοίκησης.

Συγκεκριμένα σημειώνονται δύο περιπτώσεις στις οποίες δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη η έκδοση των αναγκαίων υπουργικών αποφάσεων:

Πρώτον, στη διαδικασία πολιτογράφησης των αλλογενών, πέρα από τις καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην εξέταση των αιτημάτων, η αναγκαία μεταρρύθμιση σχετικά με τις προϋποθέσεις αλλά και τη διαδικασία πολιτογράφησης δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα. Έχει περάσει ήδη ένας χρόνος από την ψήφιση του [νόμου 4604/2019](#), ο οποίος προβλέπει ότι η διαδικασία συνέντευξης των αιτούντων πολιτογράφησης καταργείται και αντικαθίσταται από μια τυποποιημένη διαδικασία (τεστ) και παράλληλα διάφορες κατηγορίες πιστοποίησης γνώσης της Ελληνικής γλώσσας. Η απαραίτητη, όμως, Υπουργική Απόφαση που θα ορίσει τη νέα αυτή διαδικασία δεν έχει εκδοθεί ακόμη.

Δεύτερον, ο ίδιος νόμος⁵ προβλέπει τη δυνατότητα απαλλαγής από τη διακρίβωση μέρους ή του συνόλου των ουσιαστικών προϋποθέσεων στην διαδικασία της πολιτογράφησης για τους ανθρώπους με πιστοποιημένη σωματική ή ψυχική αναπηρία σε ποσοστό ίσο και άνω του εξήντα επτά τοις εκατό (67%), εφόσον προσκομίζουν ειδική ιατρική γνωμάτευση από δημόσιο φορέα. Δεδομένου ότι δεν έχει βγει μέχρι στιγμής η επίσημη Υπουργική Απόφαση που να το προσδιορίζει, η διαδικασία αυτή πραγματοποιείται με υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερόμενου.

Εκτός από τις καθυστερήσεις των Υπουργικών Αποφάσεων από τον Ν. 4604/2019, προστέθηκαν και οι αλλαγές του νόμου [4674/2020](#) που στην ουσία πάγωσαν για ένα εξάμηνο την εφαρμογή του άρθρου 32 του ν. 4604/2019, που είχε μεταρρυθμίσει τη διαδικασία εξακρίβωσης των ουσιαστικών προϋποθέσεων πολιτογράφησης, προκειμένου να έρθει άλλη διάταξη στο μέλλον.

- **Ζητήματα ενημέρωσης των ενδιαφερομένων και στατιστικά δεδομένα**

Ως προς το ζήτημα της έγκυρης και έγκαιρης ενημέρωσης των πολιτών σημειώνονται διάφορα εμπόδια και δυσκολίες. Ένα από αυτά είναι το γεγονός ότι το τηλεφωνικό κέντρο αλλά και ο ιστότοπος δεν έχουν ανανεωθεί από τότε που οι υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης υπάγονται στο Υπουργείο Εσωτερικών. Συνεπώς, ό,τι πληροφορία ανακοινώνεται από τις ΔΙ σχετικά με τη λειτουργία τους δεν αναρτάται σε κάποια συγκεκριμένη ιστοσελίδα ούτε σε αυτή του Υπουργείου Εσωτερικών ώστε να είναι άμεσα διαθέσιμη για το κοινό. Η έλλειψη σωστής ενημέρωσης για τη λειτουργία των υπηρεσιών δημιουργεί επιπλέον σύγχυση στους ενδιαφερόμενους αλλά και επιπλέον φόρτο στους υπαλλήλους γιατί οι ενδιαφερόμενοι αναγκάζονται να πηγαίνουν αυτοπροσώπως στις υπηρεσίες για πληροφορίες. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε την τελευταία απόφαση για αναστολή υποδοχής κοινού στις υπηρεσίες ιθαγένειας στο πλαίσιο των πρόσφατων προληπτικών μέτρων κατά της

⁵ Άρθρο 32 Ν. 4604/2019

διάδοσης του κορονοϊού (covid-19), η οποία δεν αναρτήθηκε πουθενά στο διαδίκτυο προκειμένου να είναι ευρέως διαθέσιμη προς τους πολίτες, παρά μόνο τοιχοκολλήθηκε στην είσοδο των υπηρεσιών.

Ένα επιπλέον ζήτημα είναι η μη επικαιροποίηση **στατιστικών δεδομένων** από την Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών. Τα δεδομένα αυτά, ως η επίσημη πηγή ενημέρωσης των άμεσα ενδιαφερόμενων, έχουν ιδιαίτερη σημασία, διότι παρουσιάζουν την ολοκληρωμένη εικόνα του συστήματος απόδοσης της ελληνικής ιθαγένειας για την δεύτερη γενιά και του συστήματος πολιτογράφησης αλλογενών γενικά και ειδικότερα της διεκπεραίωσης αιτημάτων, του αριθμού υπαλλήλων και του αριθμού συνεντεύξεων. Η τελευταία πιο πρόσφατη επικαιροποίηση των στατιστικών δεδομένων έγινε τον Ιούλιο του 2019. Σε τηλεφωνική μας επικοινωνία με την Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του 2020 ενημερωθήκαμε ότι το πρόβλημα οφείλεται στη μη ανανέωση του πληροφοριακού συστήματος και στα προβλήματα της στελέχωσης της υπηρεσίας, χωρίς όμως να δοθεί κάποια επίσημη ανακοίνωση προς το κοινό για το ζήτημα αυτό. Η πληροφορία που λάβαμε ήταν ότι το πληροφοριακό σύστημα θα αποκαθίστατο μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου και τα στατιστικά δεδομένα θα δημοσιεύονταν στις αρχές Μαρτίου κάτι όμως που δεν έχει συμβεί μέχρι στιγμής.

Στην προσπάθεια να καλύψουμε, όσο γίνεται, το κενό πληροφόρησης που έχει προκύψει από τη μη επικαιροποίηση των στατιστικών δεδομένων, συλλέξαμε τα αριθμητικά δεδομένα που απεικονίζουν τους σημερινούς ρυθμούς διεκπεραίωσης των αιτημάτων για κάθε Δι, όπως προκύπτουν από τις πληροφορίες που μας διέθεσαν οι κατά τόπους προϊστάμενοι των Δι (βλ. Παράρτημα στο τέλος της έκθεσης).

- **Αιτήματα για επίστευση**

Οι προϊστάμενοι όλων των Δι ανέφεραν ότι τα αιτήματα επίστευσης στη διαδικασία πολιτογράφησης και σε κτήσεις ιθαγένειας που υποβάλλονται στις υπηρεσίες είναι σχετικά λίγα σε αριθμό. Δήλωσαν ότι ακολουθούν αυστηρά μια συγκεκριμένη **εγκύκλιο** του Υπουργείου Εσωτερικών, ενώ σε ειδικές περιπτώσεις, όταν δεν τους καλύπτει η Εγκύκλιος αυτή, οι προϊστάμενοι ορισμένων υπηρεσιών αποστέλλουν τις υποθέσεις στον Γενικό Γραμματέα Ιθαγένειας.

- **Ζητήματα αρχειοθέτησης**

Από την Δι Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής ενημερωθήκαμε ότι το αρχείο τους δεν στεγάζεται όλο στον ίδιο χώρο. Ένα μέρος του βρίσκεται στον Ασπρόπυργο Αττικής, όπου στεγάζεται το Τμήμα Γενικού Αρχείου της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής, γεγονός που δημιουργεί καθυστερήσεις για όσους ενδιαφερόμενους θέλουν να παραλάβουν την απόφαση ιθαγένειάς τους, η οποία βρίσκεται στον Ασπρόπυργο. Έτσι, ένας πολίτης που θέλει να παραλάβει την απόφαση ιθαγένειας του κάνει την αίτησή του στη Δι Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής, η οποία στη συνέχεια την αναζητά εκεί. Αυτή η διαδικασία είναι αρκετές φορές χρονοβόρα. Έχει επίσης συμβεί μια απόφαση ιθαγένειας να μην έχει αρχειοθετηθεί σωστά και άρα να μην μπορεί να εντοπιστεί.

Μια λύση για το πρόβλημα αυτό προτάθηκε από την προϊσταμένη της ΔΙ Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής, να σκαναριστούν όλες οι αποφάσεις απόδοσης ελληνικής ιθαγένειας που έχουν δοθεί μέχρι σήμερα και να διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή.

- **Λάθη στις ληξιαρχικές πράξεις γέννησης**

Ένα γενικό πρόβλημα που εξακολουθεί να υφίσταται, αφορά στα λάθη των ονοματεπωνυμικών στοιχείων στις ληξιαρχικές πράξεις γέννησης των ενδιαφερομένων, όπου για τη διόρθωσή τους απαιτείται δικαστική απόφαση. Η διαδικασία αυτή δεδομένου ότι είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα, καθυστερεί ακόμα περισσότερο την διαδικασία απόδοσης της ελληνικής ιθαγένειας.

II. Καλές πρακτικές Διευθύνσεων Ιθαγένειας

Παρά τα όποια εμπόδια και δυσκολίες δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το γεγονός ότι ορισμένες ΔΙ προσπαθούν να εφαρμόσουν ορισμένες καλές πρακτικές προκειμένου να βελτιώσουν την κατάσταση που επικρατεί.

Παραδείγματος χάρη, στη **ΔΙ Νοτίου Τομέα, Πειραιώς και Νήσων**, η δυνατότητα κατάθεσης των αιτημάτων πολιτογράφησης κατόπιν τηλεφωνικού ραντεβού έχει μειώσει τον συνωστισμό στην υπηρεσία και έχει συντελέσει στην ομαλότερη λειτουργία της, ενώ για την διευκόλυνση της εξυπηρέτησης του κοινού, επιλέχθηκε να μην εφαρμόζεται η σειρά προτεραιότητας για τους δικηγόρους όπως ισχύει στις υπόλοιπες δημόσιες υπηρεσίες.

Επίσης, για την καλύτερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων σχετικά με την πορεία κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας η συγκεκριμένη υπηρεσία έχει δημιουργήσει ένα έντυπο ενημέρωσης προς τους πολίτες στο οποίο εξηγείται αναλυτικά και βήμα-βήμα όλη η διαδικασία της πορείας κτήσης ιθαγένειας.

Επιπλέον, προκειμένου η διαδικασία της συνέντευξης πολιτογράφησης να είναι λιγότερο χρονοβόρα και εξουθενωτική για τους υποψήφιους, η συγκεκριμένη υπηρεσία, τηρώντας - όπως μας ενημέρωσε - τις απαιτούμενες προδιαγραφές της σχετικής **Εγκυκλίου 39 του Υπουργείου Εσωτερικών**⁶, έχει αποφασίσει ότι ο ιδανικός συνολικός αριθμός ερωτήσεων που πρέπει να τίθεται κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης είναι οι τριάντα.

Τέλος, στο πλαίσιο της κατάστασης όπως διαμορφώθηκε ως αποτέλεσμα της εμφάνισης του κορονοϊού (Covid-19), η συγκεκριμένη υπηρεσία επέλεξε οι συνεντεύξεις (των μελών της Επιτροπής) να πραγματοποιούνται με τηλεδιάσκεψη, ώστε να αποφεύγονται οι αναβολές λόγω μη απαρτίας και να μειώνεται η πιθανότητα κινδύνου λόγω της πανδημίας. Στο ίδιο πλαίσιο, λόγω της ταχυδρομικής κατάθεσης των αιτήσεων όπως διενεργείται πλέον λόγω Covid-19,

⁶ Το Υπουργείο Εσωτερικών με την **Εγκύκλιο 39** με θέμα τις οδηγίες για τη διενέργεια των συνεντεύξεων, διευκρινίζει ότι η διακριτική ευχέρεια των επιτροπών πολιτογράφησης δεν είναι απεριόριστη και ως εκ τούτου δεν μπορούν να εκφεύγουν των ορίων αυτής και της νομοθεσίας όπως αυτή εξειδικεύεται στις σχετικές εγκυκλίους. Η συγκεκριμένη Εγκύκλιος ήταν απόρροια της ασάφειας που είχε δημιουργηθεί ως προς την εφαρμογή του νόμου και τον αριθμό των ερωτήσεων που πρέπει να τίθενται κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων από τις επιτροπές πολιτογράφησης ανά την επικράτεια, όπου παρατηρήθηκε το φαινόμενο σε ορισμένες περιπτώσεις να τίθεται προς τους υποψηφίους ο υπερβολικά μεγάλος αριθμός των 90 ερωτήσεων.

αποφασίστηκε να προηγείται πρώτα τηλεφωνική επικοινωνία της υπηρεσίας με τους αιτούντες, ώστε να καταχωρούνται τα στοιχεία τους και να τους αποστέλλεται ηλεκτρονικά αναλυκότατος οδηγός με τα δικαιολογητικά που θα πρέπει -αναλόγως την κατηγορία στην οποία εμπίπτει- να συλλέξουν και να αποστείλουν.

III. Διαμόρφωση κατάστασης ως αποτέλεσμα της εμφάνισης του κορονοϊού (Covid-19)

Το τρίμηνο που μεσολάβησε από την αναστολή της υποδοχής κοινού από τις υπηρεσίες στις 16 Μαρτίου 2020 λόγω των προληπτικών μέτρων κατά της διάδοσης του κορονοϊού (Covid-19) μέχρι την πρόσφατη σταδιακή επαναλειτουργία τους από την Τρίτη 9 Ιουνίου 2020 με σχετική **απόφαση** του Υπουργού Εσωτερικών, επηρέασε σημαντικά τη λειτουργία των ΔΙ.

Κατά το διάστημα αυτό, όλες οι ΔΙ λειτουργούσαν με μειωμένο προσωπικό (συγκεκριμένα με τρεις υπαλλήλους ανά διεύθυνση την ημέρα), το οποίο ερχόταν σε βάρδιες. Συνεπώς, κατέστη αδύνατη η οποιαδήποτε διεκπεραίωση εκκρεμών υποθέσεων ιθαγένειας για τη δεύτερη γενιά και πολιτογράφησης, ενώ αρκετές από τις διαδικασίες αναβλήθηκαν και μετατέθηκαν για μεταγενέστερο χρόνο, όπως η λειτουργία των επιτροπών πολιτογράφησης και η διενέργεια ορκωμοσιών. Η εξυπηρέτηση των ενδιαφερόμενων γινόταν μόνο σε επείγουσες περιπτώσεις και αποκλειστικά κατόπιν προηγούμενης επικοινωνίας τους με την υπηρεσία και ραντεβού. Η κατάθεση νέων αιτημάτων ή συμπληρωματικών εγγράφων γινόταν μόνο ταχυδρομικώς ή με κούριερ, ενώ η οποιαδήποτε ενημέρωση για την πορεία της αίτησης ήταν διαθέσιμη μόνο ηλεκτρονικά μέσω της εφαρμογής πορείας φακέλου.

Αρκετοί από αυτούς τους περιορισμούς έχουν διατηρηθεί, όπως ο τρόπος εξυπηρέτησης των ενδιαφερομένων, της κατάθεσης των αιτημάτων και συμπληρωματικών εγγράφων και η ενημέρωση για την πορεία της αίτησης. Παρόλα αυτά οι επιτροπές πολιτογράφησης έχουν επαναλειτουργήσει και οι συνεντεύξεις πραγματοποιούνται είτε δια ζώσης είτε με τηλεδιάσκεψη. Από τις πληροφορίες που μας διατέθηκαν, κατά τον μήνα Ιούνιο και Ιούλιο πραγματοποιούνται οι συνεντεύξεις πολιτογράφησης που είχαν ακυρωθεί τον Μάρτιο και Απρίλιο, ενώ από Σεπτέμβρη θα μπουν σε κανονική σειρά οι υπόλοιπες. Οι ορκωμοσίες έχουν ξεκινήσει.

Μόνη εξαίρεση αποτελεί η ΔΙ Αθηνών, η οποία δεν έχει θέσει ακόμη σε επαναλειτουργία τις επιτροπές πολιτογράφησης, διότι υπό τις σημερινές συνθήκες ο υπάρχων χώρος της κρίνεται ακατάλληλος και δεν μπορεί να τηρηθεί η απαιτούμενη ελάχιστη απόσταση ενάμισι (1,5) μέτρου μεταξύ των υπαλλήλων και των πολιτών, όπως προβλέπεται από την σχετική [Εγκύκλιο](#) του Υπουργού Εσωτερικών. Όπως ενημερωθήκαμε από τον προϊστάμενο της διεύθυνσης, ζητήθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών και συγκεκριμένα από τη Γενική Γραμματεία Ιθαγένειας να εξευρεθεί κατάλληλος χώρος για τις συνεδριάσεις της Επιτροπής και την υποδοχή του κοινού (πλησίον της υπηρεσίας).

IV. Προτάσεις του Generation 2.0 RED

Σε σχέση με τα παραπάνω ζητήματα, αξιολογώντας τις συνθήκες με βάση τις επιτόπιες επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν και λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις των προϊσταμένων των ΔΙ, προχωρούμε στις παρακάτω παρατηρήσεις και προτάσεις προς τους αρμόδιους φορείς για τη βελτίωση των υφιστάμενων συνθηκών στις ΔΙ.

→ Ως προς το πάγιο ζήτημα των ακραίων καθυστερήσεων στη διεκπεραίωση των αιτημάτων απόδοσης της ελληνικής ιθαγένειας, προτείνουμε:

1. **Επιπλέον στελέχωση** των ΔΙ με απώτερο σκοπό την επιτάχυνση των διαδικασιών. Με τους σημερινούς ρυθμούς στη διαδικασία απόδοσης ελληνικής ιθαγένειας, η διεκπεραίωση μιας αίτησης διαρκεί πάνω από ένα χρόνο, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις φτάνει και έως τα πέντε χρόνια.
2. **Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών** για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των διαδικασιών και τη ταχύτερη διεκπεραίωση των αιτημάτων, η οποία δεν έχει πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής. Στόχος είναι σταδιακά να επιτευχθεί πλήρης ψηφιοποίηση των διαδικασιών και να εκδίδονται σε μικρότερο χρονικό διάστημα περισσότερες αποφάσεις ιθαγένειας.
3. **Συγκρότηση περισσότερων επιτροπών πολιτογράφησης**, οι οποίες θα συμβάλλουν στην ταχύτερη διεκπεραίωση των αιτημάτων. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προβλέπεται η αμοιβή των μελών των επιτροπών όπως άλλωστε ισχύει βάσει νόμου, η οποία θα ανταποκρίνεται στον όγκο εργασίας τους και θα λειτουργεί ως επιπλέον κίνητρο για τη συγκρότησή τους.
4. **Άμεση έκδοση των απαραίτητων Υπουργικών Αποφάσεων** που εκκρεμούν, ώστε να καλυφθούν τα νομικά κενά που έχουν δημιουργηθεί και να τεθεί σε εφαρμογή ο νέος τρόπος εξέτασης στην πολιτογράφηση, όπως έχει σχεδιαστεί από το Υπουργείο Εσωτερικών.

→ Ως προς την έλλειψη σωστής ενημέρωσης των άμεσα ενδιαφερόμενων από την πλευρά της Γενικής Γραμματείας Ιθαγένειας, εφιστούμε την προσοχή στις εξής αναγκαίες ενέργειες:

1. **Υποχρέωση για έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση**, στο πλαίσιο της σχετικής ευθύνης της πολιτείας απέναντι στους διοικούμενους της, που έχουν αιτηθεί την ελληνική ιθαγένεια.
2. **Άμεση ανανέωση του αντίστοιχου ιστότοπου** με όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, όπως επικαιροποιημένα δικαιολογητικά ανά κατηγορία, διαθέσιμες φόρμες αιτήσεων, στοιχεία επικοινωνίας κάθε υπηρεσίας κ.ο.κ.
3. **Τακτική Επικαιροποίηση των στατιστικών δεδομένων** από την Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών, τα οποία αποτελούν επίσης μια σημαντική πηγή ενημέρωσης προς τους άμεσα ενδιαφερόμενους.

→ Ως προς την επικείμενη αλλαγή του συστήματος εξέτασης στην πολιτογράφηση, θέτουμε τις εξής παραμέτρους:

1. **Την πραγματική ένταξη των αλλογενών**, η οποία θα πρέπει να συνιστά πρωταρχικό κριτήριο για την πολιτογράφησή τους. Αυτό σημαίνει ότι κατά τον σχεδιασμό οποιασδήποτε αναθεώρησης του συστήματος πολιτογράφησης, χρειάζεται να λαμβάνεται υπόψη πάντα και ο βαθμός που κάθε άνθρωπος έχει ενταχθεί στην ελληνική κοινωνία. Η πολιτογράφηση, δηλαδή, δεν πρέπει να βασίζεται μόνο σε ένα εξετασιοκεντρικό σύστημα, που ενδεχομένως αφήνει εκτός πολίτες τρίτων χωρών που διαβιούν χρόνια στη χώρα και έχουν αποκτήσει ιδιαίτερα ισχυρούς κοινωνικούς δεσμούς.
2. **Την ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες των υποψηφίων** που συμμετέχουν στις εξετάσεις. Συγκεκριμένα, πρέπει να λαμβάνεται ειδική μέριμνα για τις ομάδες με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, ώστε να διευκολυνθούν σύμφωνα με τις διεθνείς πρακτικές στην εξέτασή τους.
3. **Τη δυνατότητα ηλεκτρονικής κατάθεσης εγγράφων και δικαιολογητικών** για τη διευκόλυνση των δικαιούχων και καλύτερη διασύνδεση και αρχειοθέτηση των υπηρεσιών.
4. **Την επανεξέταση του ύψους των παραβόλων** που προϋποτίθενται για την πολιτογράφηση με σκοπό τον εξορθολογισμό τους και την περαιτέρω μείωσή τους.

V. Επίλογος

Τα ζητήματα στη διαδικασία απονομής της ελληνικής ιθαγένειας έχουν ως άμεση συνέπεια την στέρηση του δικαιώματος των πολιτών τρίτων χωρών στην απρόσκοπτη πρόσβαση στις διαδικασίες. Συν τοις άλλοις, η μη ομαλή αυτή κατάσταση δικαιολογημένα προκαλεί τις διαμαρτυρίες των αιτούντων και επιδεινώνει την κατάσταση αβεβαιότητας στην οποία βρίσκονται, ειδικά όταν υπάρχουν αιτήσεις που δεν έχουν εξεταστεί εδώ και χρόνια.

Πέρα από το ψυχολογικό αντίκτυπο που δημιουργείται επηρεάζεται και πρακτικά η ζωή ορισμένων ανθρώπων. Κάποιοι δεν μπορούν να ακολουθήσουν το επάγγελμα που θέλουν, καθώς υπάρχουν ορισμένα “κλειστά” επαγγέλματα που αποκλείουν τα άτομα που δεν είναι κάτοχοι της ελληνικής ιθαγένειας, όπως το επάγγελμα του αστυνομικού, του πυροσβέστη ή του στρατιωτικού. Σε άλλες περιπτώσεις άτομα στερούνται του δικαιώματος να ασκήσουν το επάγγελμα που έχουν σπουδάσει, καθώς απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί να είσαι Έλληνας πολίτης, όπως ισχύει με το επάγγελμα του δικηγόρου για την άσκηση του οποίου απαιτείται η εγγραφή στο δικηγορικό σύλλογο.

Όπως είναι προφανές, επηρεάζεται επί της ουσίας η καθημερινότητα, η ζωή και τα σχέδια πολλών ανθρώπων, που ενώ έχουν ήδη κατοχυρώσει το δικαίωμα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας, βρίσκονται - χωρίς καμία δική τους υπαιτιότητα - παγιδευμένοι ανάμεσα σε διοικητικές αγκυλώσεις, χρονοβόρες διαδικασίες και φαινόμενα κακοδιοίκησης. Από τη στιγμή που τα ζητήματα αυτά προκύπτουν είτε από γραφειοκρατικές δυσκολίες είτε από διοικητικές πρακτικές είτε από θεσμικά κενά, καλούμε το Υπουργείο Εσωτερικών να λάβει υπόψη τις προτάσεις και να προβεί άμεσα στις απαραίτητες ενέργειες προς την επίλυσή τους.

Ως Generation 2.0 RED θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε και να επισημαίνουμε τα σχετικά προβλήματα στους αρμόδιους φορείς αναμένοντας την ανταπόκρισή τους.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις ΔΙ για την πολύτιμη συμβολή τους στην προσπάθειά μας να καταγράψουμε την υφιστάμενη κατάσταση καθώς και για τον εποικοδομητικό διάλογο που ακολούθησε σχετικά με προτάσεις για την βελτίωσή της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αριθμητικά δεδομένα με τους ρυθμούς διεκπεραίωσης των αιτημάτων, τον συνολικό αριθμό των υπαλλήλων και των εκκρεμών υποθέσεων

	ΔΙ Αθηνών	ΔΙ Κεντρικού Τομέα και Δυτικής Αττικής	ΔΙ Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής	ΔΙ Νοτίου Τομέα, Πειραιώς και Νήσων
Συνολικός αριθμός υπαλλήλων ανά υπηρεσία	11 μαζί με τον προϊστάμενο της ΔΙ: <ul style="list-style-type: none"> • Ιθαγένεια (3) • Πολιτογράφηση (5) • Γραμματεία (3) 	18 μαζί με την προϊσταμένη της ΔΙ: <ul style="list-style-type: none"> • Ιθαγένεια (4) • Πολιτογράφηση (7) • Γραμματεία (6) 	18 μαζί με την προϊσταμένη της ΔΙ: <ul style="list-style-type: none"> • Ιθαγένεια (5) • Πολιτογράφηση (7) • Γραμματεία (5) 	18 μαζί με τον προϊστάμενο της ΔΙ: <ul style="list-style-type: none"> • Ιθαγένεια (6) • Πολιτογράφηση (7) • Γραμματεία (4)

Στάδιο εξέτασης αιτήσεων στην Ιθαγένεια/Πολιτογράφηση ανά υπηρεσία	ΔΙ Αθηνών	ΔΙ Κεντρικού Τομέα και Δυτικής Αττικής	ΔΙ Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής	ΔΙ Νοτίου Τομέα, Πειραιώς και Νήσων
Ιθαγένεια	ανήλικα Απρίλιος του 2017/ ενήλικοι Σεπτέμβριος του 2017	Ιούνιος του 2018	Δεκέμβριος του 2018	Ιούλιος του 2018
Πολιτογράφηση	Ιούνιος του 2015	Νοέμβριος του 2015	Φεβρουάριος του 2017	Σεπτέμβριος του 2015

	ΔΙ Αθηνών	ΔΙ Κεντρικού Τομέα και Δυτικής Αττικής	ΔΙ Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής	ΔΙ Νοτίου Τομέα, Πειραιώς και Νήσων
Συνολικός αριθμός εκκρεμών υποθέσεων ανά υπηρεσία	Περίπου 8209 υποθέσεις για όλες τις κατηγορίες**	<ul style="list-style-type: none"> • Γέννηση/Φοίτηση: περίπου 2500 • Πολιτογράφηση: περίπου 4500 	Περίπου 1000 ετησίως για την κάθε κατηγορία	<ul style="list-style-type: none"> • Γέννηση – φοίτηση: 2806 • Πολιτογράφηση: 5438 <ul style="list-style-type: none"> ➢ Αλλογενών Αλλοδαπών : 5077 ➢ Ομογενών Αλλοδαπών : 361

*Τα αριθμητικά δεδομένα που απεικονίζονται στους παραπάνω πίνακες προκύπτουν από τις πληροφορίες που μας διέθεσαν οι κατά τόπους προϊστάμενοι των ΔΙ στην περιοχή της Αττικής κατά το διάστημα από Νοέμβριο 2019 έως Μάρτιο 2020 και αφορούν στο στάδιο εξέτασης των αιτημάτων ιθαγένειας και πολιτογράφησης ανά υπηρεσία, τον συνολικό αριθμό των υπαλλήλων και των εκκρεμών υποθέσεων ανά υπηρεσία.

**Ο συνολικός αριθμός εκκρεμών αιτήσεων όπως έχει καταγραφεί στις 17/09/2019 και σταλεί με ενημερωτικό σημείωμα στο Νέο Γενικό Γραμματέα Ιθαγένειας με την ανάληψη των καθηκόντων. Έκτοτε πολλές αποφάσεις έχουν εκδοθεί αλλά και έχει πρωτοκολληθεί μεγάλος αριθμός νέων αιτήσεων. Τα στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα σήμερα.